

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА "АС КЛУБ" ООД

офис: гр. София, ул. "Стефан Стамболов" 42 ет. 1
тел: 02/9719056 e-mail: stm.askclub@gmail.com

НАРЕДБА № 5 ОТ 11 ЮНИ 2010 Г. ЗА МИНИМАЛНИТЕ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВЕТО И БЕЗОПАСНОСТТА НА РАБОТЕЩИТЕ ПРИ РИСКОВЕ, СВЪРЗАНИ С ЕКСПОЗИЦИЯ НА ИЗКУСТВЕНИ ОПТИЧНИ ЛЪЧЕНИЯ
Издадена от Министерството на труда и социалната политика и Министерството на здравеопазването

Обн. ДВ. бр.49 от 29 Юни 2010г.

Раздел I.
Общи положения

Чл. 1. С наредбата се определят:

1. минималните изисквания за защита на работещите от съществуващи или потенциални рискове за здравето и безопасността, причинени от експозиция на изкуствени оптични лъчения върху очите и кожата;
2. граничните стойности на експозиция на изкуствени оптични некохерентни лъчения, посочени в приложение № 1;
3. граничните стойности на експозиция на лазерни (кохерентни) оптични лъчения, посочени в приложение № 2.

Чл. 2. Наредбата се прилага заедно с нормативните актове, отнасящи се до осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд, като се спазват по-строгите специфични и/или допълнителни изисквания, когато тя определя такива.

Раздел II.
Задължения на работодателя

Чл. 3. (1) Като спазва задълженията, които произтичат от чл. 4, чл. 16, ал. 1, чл. 23, ал. 1, чл. 26, ал. 1, т. 1 и чл. 29 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд (ЗЗБУТ), в случай на експозиция на работещите на изкуствени оптични лъчения работодателят е длъжен да оцени и при необходимост да измери и/или изчисли вероятните нива на експозиция с цел да се определят и приложат мерките, необходими за ограничаване на експозицията до съответните гранични стойности.

(2) Оценката, измерването и/или изчислението на нивата на експозиция се осъществяват:

1. за лазерните лъчения - в съответствие с националните стандарти, въвеждащи стандартите на Международната електротехническа комисия (IEC);
2. за некохерентните лъчения - в съответствие с националните стандарти и препоръки, въвеждащи стандартите и препоръките на Международната комисия по осветление (CIE) и на Европейския комитет по стандартизация (CEN).

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА "АС КЛУБ" ООД

офис: гр. София, ул. "Стефан Стамболов" 42 ет. 1

тел: 02/9719056

e-mail: stm.askclub@gmail.com

(3) В случаи на експозиция, необхванати от стандартите и препоръките по ал. 2 и до приемането на такива, оценката, измерването и/или изчисленията се извършват по утвърдени методики, ръководства и други национални стандарти.

(4) Оценката на нивата на експозиция на изкуствени оптични лъчения може да се извърши въз основа на данните, предоставени от производителите на работното оборудване, когато то отговаря на разпоредбите на Закона за техническите изисквания към продуктите и другите нормативни актове за оценяване и удостоверяване съответствието на продуктите със съществените изисквания към тях.

Чл. 4. (1) Оценката, измерването и/или изчислението на нивата на експозиция по чл. 3 се планират и извършват от компетентните служби и/или лица при спазване изискванията на чл. 217 от Наредба № 7 от 1999 г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване (обн., ДВ, бр. 88 от 1999 г.; изм., бр. 48 от 2000 г., бр. 43 от 2003 г., бр. 37 и 88 от 2004 г. и бр. 40 от 2008 г.), както и на чл. 26, 27 и 28 ЗЗБУТ.

(2) Данните от оценката, включително и тези от измерването и/или изчислението на нивата на експозиция по чл. 3, се записват и съхраняват в протокол.

Чл. 5. (1) Рискът за здравето и безопасността на работещите се оценява съгласно Наредба № 5 от 1999 г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска (ДВ, бр. 47 от 1999 г.).

(2) При оценяването на риска работодателят задължително отчита:

1. нивото, спектралния обхват (обхват дължини на вълната) и продължителността на експозиция с изкуствени оптични лъчения;

2. граничните стойности на експозиция по чл. 1, т. 2 и 3;

3. всеки ефект върху здравето и безопасността за рискови групи работещи, които са с особена чувствителност към експозиция на оптични лъчения;

4. всеки възможен ефект върху здравето и безопасността на работещите, който е резултат от взаимодействието между оптични лъчения и фотосенсибилизиращи вещества на работното място;

5. всеки косвен ефект, като временно ослепяване, експлозия или пожар;

6. наличието на заместващо работно оборудване, предназначено за намаляване на нивата на експозиция на изкуствени оптични лъчения;

7. наличието на подходяща информация, получена от здравното наблюдение, включително и публикувана информация;

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА “АС КЛУБ” ООД

офис: гр. София, ул. “Стефан Стамболов” 42 ет. 1

тел: 02/9719056

e-mail: stm.askclub@gmail.com

8. наличието на няколко източника на изкуствени оптични лъчения на работното място;
 9. класификацията, прилагана към лазерите, съгласно БДС EN 60825-1, и по отношение на всеки изкуствен източник, който е възможно да причини увреждане, подобно на това от лазери клас 3В или 4, както и всяка друга подобна класификация;
 10. информацията, предоставена от производителите на работно оборудване с източници на оптични лъчения, когато то отговаря на разпоредбите на Закона за техническите изисквания към продуктите и другите нормативни актове за оценяване и удостоверяване съответствието на продуктите със съществените изисквания към тях.
- (3) Работодателят документира оценката на риска съгласно изискванията на Наредба № 5 от 1999 г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска.
 - (4) Работодателят е длъжен да определи мерките, които се предприемат по чл. 6 и 7.
 - (5) Оценката на риска за здравето и безопасността се преразглежда по реда на Наредба № 5 от 1999 г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска, както и въз основа на резултатите от здравното наблюдение.

Чл. 6. (1) Работодателят е длъжен да отстрани или да сведе до минимум рисковете, произтичащи от експозиция на изкуствени оптични лъчения, като вземе предвид техническия прогрес и наличието на мерки за контролиране на риска при източника.

(2) Намаляването на рисковете от експозиция на изкуствени оптични лъчения се извършва при спазване на общите принципи на превенция съгласно изискванията на чл. 4, ал. 3 ЗЗБУТ.

(3) Когато при оценката на риска по чл. 3 се установи превишаване на граничните стойности на експозиция, работодателят разработва и прилага програма от технически и/или организационни мерки, насочени към предотвратяване на експозиция над граничните стойности на изкуствени оптични лъчения, като се вземат предвид:

1. други методи на работа, при които рискът от експозиция на оптични лъчения е по-нисък;
2. изборът на подходящо работно оборудване, излъчващо по-малко оптични лъчения, като се отчита работата, която следва да се извърши;
3. технически мерки за намаляване на емисията на оптични лъчения, включително, където е необходимо, използване на устройства за блокиране, екраниране или подобни механизми за защита на здравето;
4. подходящи програми за поддръжка на работното оборудване, работните места и на системите на индивидуалните работни места;

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА "АС КЛУБ" ООД

офис: гр. София, ул. "Стефан Стамболов" 42 ет. 1

тел: 02/9719056

e-mail: stm.askclub@gmail.com

5. проектирането и разположението на работните места и на индивидуалните работни места;

6. ограничаване на продължителността и нивото на експозиция;

7. наличието на подходящи лични предпазни средства;

8. инструкциите, предоставени от производителя на работното оборудване, когато то отговаря на разпоредбите на Закона за техническите изисквания към продуктите и другите нормативни актове за оценяване и удостоверяване съответствието на продуктите със съществените изисквания към тях.

(4) Работните места, за които оценката на риска съгласно чл. 3, 4 и 5 показва, че работещите са или могат да бъдат експонирани на изкуствени оптични лъчения, превишаващи граничните стойности на експозиция, се означават с подходящи знаци съгласно Наредба № РД-07/8 от 2008 г. за минималните изисквания за знаци и сигнали за безопасност и/или здраве при работа (ДВ, бр. 3 от 2009 г.).

(5) Границите на местата по ал. 4 се определят и достъпът до тях се ограничава, когато това е технически възможно и когато съществува риск от надвишаване на граничните стойности на експозиция.

(6) Работещите не трябва да бъдат експонирани на нива, превишаващи граничните стойности на експозиция на изкуствени оптични лъчения по чл. 1, т. 2 и 3.

(7) Когато се установи експозиция на изкуствени оптични лъчения, по-голяма от граничните стойности, въпреки предприетите от работодателя мерки за спазването на изискванията на наредбата, той е длъжен:

1. да предприеме незабавни действия за намаляване на експозицията под граничните стойности;

2. да определи причините, поради които граничните стойности са превишени;

3. да адаптира предприетите мерки за защита и превенция, за да се избегне последващо превишаване на граничните стойности.

(8) Работодателят е длъжен да адаптира мерките по ал. 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7 към работещите, които са особено чувствителни към експозиция на изкуствени оптични лъчения.

Чл. 7. Като спазва задълженията, които произтичат от Закона за здравословни и безопасни условия на труд и Наредба № РД-07-2 от 2009 г. за условията и реда за провеждането на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд (обн., ДВ, бр. 102 от 2009 г.; попр., бр. 4 от 2010 г.; изм., бр. 25 от 2010 г.), работодателят е длъжен да осигури на работещите, изложени на рискове от изкуствени оптични лъчения при работа, и/или на

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА "АС КЛУБ" ООД

офис: гр. София, ул. "Стефан Стамболов" 42 ет. 1

тел: 02/9719056

e-mail: stm.askclub@gmail.com

техните представители необходимите информация и обучение, свързани с резултатите от оценката на риска по чл. 3, 4 и 5, по-специално по отношение на:

1. мерките, предприети за прилагане изискванията на наредбата;
2. граничните стойности на експозиция и свързаните с тях потенциални рискове;
3. резултатите от оценката, измерването и/или изчислението на нивата на експозиция на изкуствени оптични лъчения съгласно чл. 3, 4 и 5, съпроводени с информация (пояснения) за тяхната значимост и потенциални рискове;
4. необходимостта и начина за откриване и съобщаване на неблагоприятните последици за здравето в резултат на експозиция;
5. случаите, в които работниците подлежат на здравно наблюдение;
6. безопасни работни практики за свеждане до минимум на рисковете от експозицията на изкуствени оптични лъчения;
7. правилното използване на подходящи лични предпазни средства.

Чл. 8. Работодателят е длъжен да се консултира с работещите и/или техните представители и да създава условия за тяхното участие по всички въпроси, свързани с прилагането на наредбата в съответствие със Закона за здравословни и безопасни условия на труд.

Раздел III.

Здравно наблюдение

Чл. 9. Работодателят е длъжен да осигури здравно наблюдение на работещите съгласно изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и Наредба № 3 от 1987 г. за задължителните предварителни и периодични медицински прегледи на работниците (обн., ДВ, бр. 16 от 1987 г.; изм., бр. 65 от 1991 г., бр. 102 от 1994 г. и бр. 78 от 2005 г.) с цел превенция и навременно откриване на всички неблагоприятни последици за здравето и превенция на всички дългосрочни рискове за здравето и рискове от хронични заболявания в резултат на експозиция на оптични лъчения.

Чл. 10. (1) За всеки работещ се поддържа актуално здравно досие в съответствие с изискванията на Наредба № 3 от 2008 г. за условията и реда за осъществяване дейността на службите по трудова медицина (ДВ, бр. 14 от 2008 г.), в което се вписват резултатите от прегледите и изследванията по този раздел.

2) Копие от досието по ал. 1 се предоставя при поискване на компетентни органи, които имат право на достъп до медицинска информация, и в съответствие със Закона за защита на личните данни.

(3) Работодателят осигурява на службата по трудова медицина достъп до резултатите от оценката на риска по чл. 3, 4 и 5.

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА “АС КЛУБ” ООД

офис: гр. София, ул. “Стефан Стамболов” 42 ет. 1
тел: 02/9719056 e-mail: stm.askklub@gmail.com

(4) По искане на работещия му се осигурява достъп до здравното досие.

Чл. 11. (1) В случаите, когато се установи експозиция над граничните стойности, на засегнатия/те работещ/и се осигурява медицински преглед от офталмолог и дерматолог.

(2) Медицински преглед по ал. 1 се осигурява и при установяване на заболяване или неблагоприятни последици за здравето на работещите, които могат да се дължат на експозиция на изкуствени оптични лъчения при работа.

(3) В случаите по ал. 1 и 2, когато се установи превишаване на граничните стойности на експозиция или неблагоприятни последици за здравето, лекарят или друго медицинско лице от службата по трудова медицина:

1. уведомява работещия за резултатите от здравното наблюдение, които лично го засягат;
2. дава информация и съвети за здравното наблюдение, което се провежда след края на експозицията;
3. уведомява работодателя при спазване на лекарската тайна.

Чл. 12. (1) В случаите по ал. 1 и 2 на чл. 11 работодателят е длъжен да:

1. преразгледа оценката на риска по чл. 3, 4 и 5;
2. преразгледа мерките, предприети за отстраняване или намаляване на рисковете съгласно чл. 6;
3. проведе консултации и вземе предвид препоръките на специалистите по трудова медицина или други лица с подходяща квалификация или контролните органи за провеждане на мерки, необходими за предотвратяване или намаляване на рисковете съгласно чл. 6;
4. организира постоянно здравно наблюдение и взема мерки за преразглеждане на здравното състояние на работещите с подобна експозиция.

(2) В случаите по ал. 1, т. 4 лекарят или друго медицинско лице от службата по трудова медицина може да предложи на работодателя да организира провеждане на специализирано медицинско изследване.

Чл. 13. Министърът на здравеопазването и министърът на труда и социалната политика с участието на национално представителните организации на работещите и работодателите организират разработването на практическо ръководство с цел подпомагане прилагането на изискванията на наредбата в съответствие с препоръчителното ръководство на Европейската комисия за прилагане на Директива 2006/25/ЕО.

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА "АС КЛУБ" ООД

офис: гр. София, ул. "Стефан Стамболов" 42 ет. 1

тел: 02/9719056

e-mail: stm.askklub@gmail.com

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Оптични лъчения" са всички електромагнитни лъчения с дължина на вълната от 100 nm до 1 mm. Спектърът на оптичните лъчения се разделя на ултравиолетови лъчения, видими лъчения и инфрачервени лъчения:

а) "ултравиолетови лъчения" са оптични лъчения с дължина на вълната между 100 nm и 400 nm; ултравиолетовият диапазон се разделя на: UVA (315 - 400 nm), UVB (280 - 315 nm), UVC (100 - 280 nm);

б) "видими лъчения" са оптични лъчения с дължина на вълната между 380 nm и 780 nm;

в) "инфрачервени лъчения" са оптични лъчения с дължина на вълната между 780 nm и 1 mm; инфрачервеният диапазон се разделя на IRA (780 - 1400 nm), IRB (1400 - 3000 nm) и IRC (3000 nm - 1 mm).

2. "Лазер" (усилване на светлина чрез стимулирана емисия) е всяко устройство, което може да генерира или усилва електромагнитни лъчения в оптичния обхват с дължината на вълната предимно чрез процес на контролирано стимулирано излъчване.

3. "Лазерни лъчения" са оптични лъчения, излъчвани от лазер.

4. "Некохерентни лъчения" са всички оптични лъчения, с изключение на лазерните.

5. "Гранични стойности на експозиция" са граници на експозиция, които се базират на установени здравни ефекти и биологични основания. Съответствието с тези граници на експозиция гарантира, че работещите, изложени на изкуствени източници на оптични лъчения, са защитени от всички известни вредни ефекти за здравето.

6. "Облъченост" (E) или плътност на мощност е мощност на лъчението, падаща на единица площ от повърхност, изразена във ват на квадратен метър (Wm^{-2}).

7. "Енергетична доза" (H) (количество облъченост) е интеграл по времето от плътността на мощност, изразена в джаул на квадратен метър (Jm^{-2}).

8. "Плътност на мощност в единица пространствен ъгъл" (L) или лъчиста яркост е лъчист поток или мощност на лъчението в единица пространствен ъгъл на единица площ, изразена във ват на квадратен метър на стерadian ($Wm^{-2}sr^{-1}$).

9. "Ниво" е комбинацията от плътност на мощност, енергетична доза и облъчване, на които е изложен работещият.

§ 2. С тази наредба се въвеждат разпоредбите на Директива 2006/25/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2006 г. относно минималните изисквания за здраве и

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА "АС КЛУБ" ООД

офис: гр. София, ул. "Стефан Стамболов" 42 ет. 1
тел: 02/9719056 e-mail: stm.askclub@gmail.com

безопасност, свързани с експозицията на работещите на рискове на физични агенти (изкуствени оптични лъчения) (Деветнадесета специална директива по смисъла на член 16, параграф 1 от Директива 89/391/ЕИО).

Заклучителни разпоредби

§ 3. Наредбата се издава на основание чл. 36, т. 2 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд.

§ 4. Ръководството по чл. 13 се разработва в срок до 30 декември 2010 г.

§ 5. Наредба № 8 от 1986 г. за хигиенните норми за лазерни лъчения (ДВ, бр. 92 от 1986 г.) и Наредба № 9 от 1986 г. за санитарните правила при работа с лазери (ДВ, бр. 95 от 1986 г.) се отменят.

Приложение № 1 към чл. 1, т. 2

Некохерентни оптични лъчения

Биофизично съответстващите стойности на експозиция на оптични лъчения могат да бъдат определени чрез формулите, посочени по-долу. Формулите, които се прилагат при изчисленията, зависят от диапазона на излъчване на източника и резултатите трябва да бъдат сравнявани със съответните гранични стойности на експозиция, посочени в таблица 1.1. За даден източник на оптично лъчение могат да се прилагат повече от една стойност на експозиция и съответстващата ѝ гранична стойност.

Номерирането от (1) до (15) се отнася до съответстващите редове в таблица 1.1.

E_{eff} ефективната плътност на мощност (ултравиолетовата рискова плътност на мощност - облъченост) - изчислената плътност на мощност за диапазона дължини на вълната от 180 до 400 nm, спектрално претеглена спрямо $S(\lambda)$ изразена във ват на квадратен метър [Wm^{-2}];

H енергетичната доза (плътност на енергия) (количество облъченост) - интеграл по времето от плътността на мощност, изразена в джаул на квадратен метър [Jm^{-2}];

H_{eff} ефективната енергетична доза - енергетична доза, спектрално претеглена спрямо $S(\lambda)$, изразена в джаул на квадратен метър [Jm^{-2}];

$EUVA$ пълна (тоталната) плътност на мощност (UVA) - изчислена плътност на мощност в UVA диапазон от 315 до 400 nm, изразена във ват на квадратен метър [Wm^{-2}];

$HUVA$ енергетичната доза - интеграл по времето и дължината на вълната или сума от плътността на мощност в UVA диапазон от 315 до 400 nm, изразена в джаул на квадратен метър [Jm^{-2}];

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА “АС КЛУБ” ООД

офис: гр. София, ул. “Стефан Стамболов” 42 ет. 1

тел: 02/9719056

e-mail: stm.askclub@gmail.com

S(l) спектрална тегловна функция, отчитаща зависимостта на здравните ефекти от UV лъчение върху очите и кожата от дължината на вълната (таблица 1.2) [безразмерна величина];

t, Dt продължителността на експозиция, изразена в секунди [s];

l дължината на вълната, изразена в нанометри [nm];

DI диапазонът на спектралния интервал за измерване или изчисление, изразен в нанометри [nm];

R(l) спектралната тегловна функция, отчитаща зависимостта на термичното увреждане на окото от видимо и IRA лъчение от дължината на вълната (таблица 1.3) [безразмерна величина];

LR ефективната плътност на мощност в единица пространствен ъгъл (ефективна лъчиста яркост) (термично увреждане) - изчислена плътност на мощност в единица пространствен ъгъл, спектрално претеглена спрямо , изразена във ват на квадратен метър на стерadian [Wm⁻²sr⁻¹];

B(l) спектралната тегловна функция, отчитаща зависимостта на фотохимичното увреждане на окото от синя светлина от дължината на вълната (таблица 1.3) [безразмерна величина];

LB ефективната плътност на мощност в единица пространствен ъгъл/ефективна лъчиста яркост (синя светлина): изчислена плътност на мощност в единица пространствен ъгъл, спектрално претеглена спрямо B(l), изразена във ват на квадратен метър на стерadian [Wm⁻²sr⁻¹];

EB пълната (тоталната) плътност на мощност (синя светлина): изчислена плътност на мощност, спектрално претеглена спрямо B(l), изразена във ват на квадратен метър [Wm⁻²];

EIR пълната (тоталната) плътност на мощност (термично увреждане) - изчислена плътност на мощност в инфрачервения диапазон от 780 до 3000 nm, изразена във ват на квадратен метър [Wm⁻²];

Eskin пълната (тоталната) плътност на мощност (видима светлина, IRA и IRB) - изчислена плътност на мощност във видимия и инфрачервения диапазон от 380 до 3000 nm, изразена във ват на квадратен метър [Wm⁻²];

Hskin енергетичната доза - интеграл по времето и дължината на вълната или сума от плътността на мощност във видимия и инфрачервения диапазон от 380 до 3000 nm, изразена в джаул на квадратен метър [Jm⁻²];

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА “АС КЛУБ” ООД

офис: гр. София, ул. “Стефан Стамболов” 42 ет. 1

тел: 02/9719056

e-mail: stm.askclub@gmail.com

а ъгловият размер - ъгълът, който се заема от видимия източник, както се наблюдава в точка от пространството, изразен в милирадиани [mrad]; видим източник е реалният или виртуалният обект, който формира най-малкия възможен образ в ретината.

Таблица 1.1

Гранични стойности на експозиция за некохерентни оптични лъчения

Таблица 1.2

Стойности на $S(l)$ [безразмерна], от 180 nm до 400 nm

Таблица 1.3

$V(l)$, $R(l)$ [безразмерни], от 380 nm до 1400 nm

Приложение № 2 към чл. 1, т. 3

Лазерни оптични лъчения

Биофизично съответстващите стойности на експозиция на оптични лъчения могат да бъдат определени чрез формулите, посочени по-долу. Формулите, които се прилагат при изчисленията, зависят от диапазона на излъчване на източника и продължителността на излъчването, като резултатите трябва да бъдат сравнявани със съответните гранични стойности на експозиция, посочени в таблици от 2.2 до 2.4. За даден източник на лазерно оптично лъчение могат да се прилагат повече от една стойност на експозиция със съответстващата ѝ гранична стойност.

Коефициентите, използвани за изчисленията в таблици от 2.2 до 2.4, са посочени в таблица 2.5, а корекциите за повтаряща се експозиция (импулсно лъчение и сканиращи лазери) са посочени в таблица 2.6.

Забележки:

dP е мощността, изразена във ват [W];

dA - повърхността, изразена в квадратни метри [m²];

$E(t)$, E плътността на мощност (облъченост) - мощност на лъчението, падаща на единица площ от повърхност, изразена във ват на квадратен метър [Wm⁻²]. Стойностите на $E(t)$, E

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА "АС КЛУБ" ООД

офис: гр. София, ул. "Стефан Стамболов" 42 ет. 1

тел: 02/9719056

e-mail: stm.askclub@gmail.com

се получават чрез измервания или могат да бъдат предоставени от производителя на оборудването;

H енергетичната доза (плътността на енергия или количеството облъченост) - интеграл по времето от плътността на мощност, изразена в джаул на квадратен метър [Jm^{-2}];

T продължителността на експозиция, изразена в секунди [s];

l дължината на вълната, изразена в нанометри [nm];

g граничният ъгъл на конуса на зрителното поле, изразен в милирадиани [mrad];

g_m зрителното поле на измерване, изразено в милирадиани [mrad];

α ъгловият размер на източника, изразен в милирадиани [mrad];

гранична апертура - кръгла площ, върху която се осредняват плътността на мощност и енергетичната доза;

G интегрираната плътност на мощност в единица пространствен ъгъл (интегрирана лъчиста яркост) интеграл от плътността на мощност в единица пространствен ъгъл за дадено време на облъчване, изразено като лъчиста енергия на единица площ от излъчващата повърхност на единица пространствен ъгъл на излъчване, изразена в джаул на квадратен метър на стерadian [$Jm^{-2}st^{-1}$].

Таблица 2.1

Опасности от лъчения

Таблица 2.2

Гранични стойности на експозиция за лазер на очите - кратка продължителност на експозицията < 10 s

а - Ако дължината на вълната на лазера се обхваща от две граници, се прилага по-ограничаващата;

б - Когато $1400 J l < 105$ nm, диаметърът на апертурата $e = 1$ mm за $t J 0,3$ s и $1,5t0,375$ mm за $0,3$ s $< t < 10$ s; когато $105 J l < 106$ nm: диаметър на апертурата = 11 mm;

в - Поради липса на данни за тези продължителности на импулса ICNIRP препоръчва използването на граници на излъчване от 1 ns;

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА “АС КЛУБ” ООД

офис: гр. София, ул. “Стефан Стамболов” 42 ет. 1

тел: 02/9719056

e-mail: stm.askclub@gmail.com

г - Таблицата представя стойности за единични лазерни импулси, в случая на множество импулси, тогава продължителността на лазерните импулси, попадащи в интервала T_{min} (показан в таблица 2.6), трябва да бъде сумирана и във формулата $5,6.103t_{0,25}$ да се използва резултантното (полученото) време.

Таблица 2.3

Гранични стойности на експозиция при експозиция на очите с лазерни лъчения - продължителна експозиция i 10 s

а - Ако дължината на вълната на лазер се обхваща от две граници, се прилага по-ограничаващата;

б - За малки източници, обхващащи ъгъл $1,5 \text{ mrad}$ или по-малък, двойните граници във видимия диапазон Е от 400 nm до 600 nm се намаляват до термичните граници за $10 \text{ s } J t < T_1$ и до фотохимични граници за по-дълги периоди. За T_1 и T_2 вижте таблица 2.5. Границата за опасност от фотохимично увреждане на ретината може също да бъде изразена като интегрирана по времето плътност на мощност в единица пространствен ъгъл $G = 106 \text{ CB } [Jm^{-2}sr^{-1}]$ за $t > 10 \text{ s}$ до $t = 10000 \text{ s}$ и $L = 100 \text{ CB } [Wm^{-2}sr^{-1}]$ за $t > 10000 \text{ s}$. За измерването на G и L gm трябва да бъде използвано като зрително поле на осредняване. Както е дефинирано от МЕК официалната граница между видимия и инфрачервения диапазон е 780 nm. Колоната с наименованието на дължината на вълната е предназначена само за по-добър преглед на ползвателя на таблицата. Означението G се използва от CEN, означението L_t се използва от CIE, означението L_p се използва от IEC и CENELEC;

в - За дължина на вълната 1400 - 103 nm: диаметър на апертурата = 3,5 mm; за дължина на вълната 105 - 106 nm: диаметър на апертурата = 11 mm;

г - За измерване на стойността на експозицията разглеждането на g се дефинира, както следва: ако a (ъгловият размер на източника) $> g$ (граничен/ограничаващ ъгъл на конуса, показан в скоби в съответстващата колона), тогава зрителното поле/поле на наблюдение за измерване gm трябва да бъде дадената стойност на g (ако се използва по-голямо зрително поле на измерване, рискът ще бъде надценен).

Ако $a < g$, измерваното зрително поле трябва да бъде достатъчно голямо, за да обхване източника изцяло, но в друго отношение не е ограничено и може да бъде по-голямо от g .

Таблица 2.4

Гранични стойности на експозиция на кожата с лазерни лъчения

а - ако за дължината на вълната или за друга характеристика на лазера се отнасят две гранични стойности, се прилага по-защитаващата (по-рестриктивната).

Таблица 2.5

СЛУЖБА ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА “АС КЛУБ” ООД

офис: гр. София, ул. “Стефан Стамболов” 42 ет. 1

тел: 02/9719056

e-mail: stm.askclub@gmail.com

Прилагани корекционни фактори и други параметри при изчисленията

Таблица 2.6

Корекции за повтаряща се експозиция

(импулсно лъчение и сканиращи лазери)

Във всички случаи на експозиция, която се получава при импулсни лазери с повтарящи се импулси и сканиращи лазерни системи, се прилагат следните три основни правила:

1. Експозицията от всеки единичен импулс в серия импулси не трябва да надвишава граничната стойност на експозиция за единичен импулс със съответната продължителност.
2. Експозицията от всяка група импулси (или подгрупа импулси в серия), получена за време t , не трябва да надвишава граничната стойност за време t .
3. Експозицията от всеки единичен импулс в група от импулси не трябва да надвишава граничната стойност за единичен импулс, умножена по кумулативно-термичния корекционен фактор $C_p = N^{-0,25}$, където N е броят на импулсите. Това правило се прилага само за граничните стойности за защита от термично увреждане, където всички импулси, излъчени за време, по-малко от T_{min} , се разглеждат като единичен импулс.